

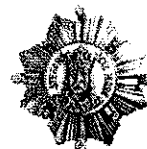
Pr. 53/2023
CFB

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/4035 din 13.03.2023

La nr. 53 din 03.03.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea articolului 129 din Codul fiscal nr.1163/1997, nr.53 din 03.03.2023.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.03.14 10:00:01 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>562</u>		
"14"	<u>03</u>	20 <u>23</u>
Ora _____		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/8581 din 13.03.2023

la proiectul de lege cu privire la modificarea articolului 129 din Codul fiscal nr.1163/1997, nr.53 din 03.03.2023

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul Republicii Moldova, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia, a fost înregistrat și se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6375/language/en-US/Default.aspx> Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82

din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Nota informativă a proiectului nu stabilește expres scopul proiectului. Totodată, analiza amendamentelor propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a acestuia este eficientizarea procesului de radiere a gospodăriei inactive din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier), reglementat potrivit Legii privind instituirea unor măsuri de susținere a activității gospodăriilor țărănești (de fermier) și modificarea Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale nr. 51 din 10 martie 2022.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele agenților economici (gospodării țărănești), care, au acumulat restanțe la buget (datorii istorice care nu depășesc suma de 100 de lei), prin excluderea impedimentelor la radierea acestora din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier) și din Registrul fiscal de stat, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea sau numele autorului și a participanților la elaborarea proiectului actului normativ* (elaborat și înaintat de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu art.47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797/1996);
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite* (i) elaborat la multiplele adresări din partea entităților implicate în procesul de radiere a gospodăriilor țărănești (de fermier) inactive; ii) pentru o bună parte din gospodării țărănești de-a lungul timpului au fost calculate niște plăți (care sunt neînsemnate și în majoritatea cazurilor nu depășesc suma de 100 de lei) care formează datorii istorice pentru respectivii agenți economici; iii) conform art.129 pct.13) Cod fiscal nr.1163/1997, suma neachitată a obligațiilor fiscale în cuantum de până la 100 de lei inclusiv, nu se consideră restanță față de bugetul public național în anumite scopuri);
- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi* (completarea pct.13), art.129 Cod fiscal nr.1163/1997 cu norme ce vizează procedura de radiere a gospodăriilor țărănești inactive, potrivit cărora suma neachitată a obligației fiscale în cuantum de până la 100 de lei, nu constituie un

impediment la radierea acestora din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier) și din Registrul fiscal de stat);

- descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (nota informativă nu vizează aspectele date);
- modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare (nota informativă nu vizează aspectele date).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”. Potrivit notei de argumentare a proiectului, *implementarea acestuia nu presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare.*

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă *întrunirea parțială a* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. În context, se recomandă autorului suplinirea spectrului de argumente expus cu aspectele deficitare, delimitate potrivit compartimentului I.5.1. *Suficiența argumentării din nota informativă, întru fortificarea forței probante a acestuia și justificarea inițiativei înaintate.*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*”

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...].”

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Potrivit art.131 alin.(4) al Constituției RM: “*Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern*”.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează activitatea entităților publice/agenților publici, implicați în procedura de radiere a gospodăriilor țărănești (de fermier) inactive din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier) și din Registrul fiscal de stat (preponderent activitatea Serviciului Fiscal de Stat și APL).

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Analiza amendamentelor propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a acestora este eficientizarea procesului de radiere a gospodăriilor inactive din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier), reglementat potrivit Legii nr.51 din 10 martie 2022.

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile *art.8 lit.b)* al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întrunirea parțială a* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. În context, se recomandă autorului suplinirea spectrului de argumente expus cu aspectele deficitare, delimitate potrivit compartimentului *1.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă*, întru fortificarea forței probante a acestuia și justificarea inițiativei înaintate.

Potrivit art.131 alin.(4) al Constituției RM: *"Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern"*.

Prevederile proiectului promovează interesele agenților economici (gospodării țărănești), care, au acumulat restanțe la buget (datorii istorice care nu depășesc suma de 100 de lei), prin excluderea impedimentelor la radierea acestora din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier) și din Registrul fiscal de stat, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

13.03.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector principal

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2023.03.13 14:30:07 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

